

Fülöp Lajos tanár úr mint magánember, mint tudós ember, mint tanár is sokak számára példakép ma is, szeretettel köszöntjük a 90. születésnapján. Isten éltesse a Tanár urat jó egészségben és sok-sok szeretetben!

Hivatkozott irodalom

- FÜLÖP LAJOS szerk. 1986. *Bevezetés a középiskolai anyanyelvi tantárgypedagógiába*. Tankönyvkiadó, Budapest.
- JUHÁSZ MARIANNA 2012. Tudományt teremtett a magyarságnak. *Kultúra*. <https://www.heol.hu/kultura-heves/2012/09/tudomanyt-teremtett-a-magyarsagnak#> (2022. 08. 30.)

ANTALNÉ SZABÓ ÁGNES
ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem

Adamikné Jászó Anna 80 éves

80 éves lett Adamikné Jászó Anna nyugalmazott egyetemi tanár, a nyelvtudomány (MTA) doktora, az ELTE BTK Mai Magyar Nyelvi Tanszékének oktatója, korábban a Budapesti Tanítóképző Főiskola (a Budai Képző) legendás professzora és tanszékvezetője, aki nemzedékek hosszú sorát oktatta nyelvészetre, retorikára, stilsztikára, általában: igényesen írni, fogalmazni és gondolkodni. Személyében a magyar és a nemzetközi retorika, beszédművelés, olvasáskutatás, finnugrisztika és tudománytörténet kutatóját is köszöntjük.

A magyar nyelv szeretetére, értésére és művelésére tanított minden korosztály szintjén és hasznára: a gimnazistákat, az alsó tagozatosok leendő tanítóit a főiskolán, az egyetemistákat és a doktori hallgatókat.

Jászó Anna 1942. július 14-én született Budapesten. Egyetemi tanulmányait 1966-ban fejezte be az ELTE Bölcsészettudományi Karán, magyar–orosz–finnugor szakon, doktorátusát *Reguly-szövegek feldolgozásából* írta, ez később meg is jelent (ADAMIKNÉ 1974).

1966-tól 1975-ig a budapesti Dózsa György Gimnáziumban tanított magyart és orosz, közben részt vett az uráli bibliográfia nemzetközi munkálataiban.

A következő tanévtől kezdve a felsőoktatásba került át: a Budapesti Tanítóképző Főiskola Magyar Nyelvi és Irodalmi Tanszékére, ahol magyar nyelvtant, beszédművelést, tantárgy-pedagógiát és gyermekirodalmat oktatott. „Személyében jelentett garanciát a tanítói képzésre” – ahogy egy hajdani tanítványa fogalmazott. A főiskolán ekkor dolgozták ki a magyar nyelv tantervét – ehhez kapcsolódott az a jegyzet, amelyből később *A magyar nyelv könyve* címmel tankönyvet szerkesztett (ADAMIKNÉ 1991), s amely töretlen népszerűséggel a 8. kiadásánál tart. A nyelvtan tanításának történetét is kutatta, ráadásul két irányból: az olvasástanítás felől és a funkcionális mondatelemzés 19. századi megjelenése felől. A kutatás eredményéből született kandidátusi értekezése 1984-ben, később pedig az olvasástanítás, illetve a mondattani elv (a funkcionális mondatelemzés) történetét feldolgozó könyvei (ADAMIKNÉ 2001, illetve 2016).

Anna sokoldalú érdeklődése és tehetsége a nyelvtörténetének kutatásokban is megmutatkozott. Bekapcsolódott abba a munkacsoportba, amely Benkő Loránd vezetésével

A magyar nyelv történeti nyelvtanát írta, ebben az igenevek történetével foglalkozott (ADAMIKNÉ 1991, 1992).

Tankönyvpedagógiai és tudománynpszerűsítő tevékenysége azóta is töretlen: 1996 óta alkotó szerkesztője az Integrált magyar nyelvi és irodalmi programnak, melyet az 1–8. osztályokra készítettek el. Évtizedeken át szerkesztette a Magyartanítás című módszertani folyóiratot, és számos folyóiratban volt anyanyelvi rovata. Az Anyanyelvápolók Szövetségének választmányi tagja, tagja az MTA Magyar Nyelvi Bizottságának is, 2008-ban pedig az Év Nyelvművelője díjjal tüntették ki. Két évtizeden át tagja volt az International Reading Associationnak, választmányi tag volt a Magyar Olvasástársaságban (HUNRA) is.

Több amerikai egyetemen is vendégprofesszor volt: 1986–1987-ben Fulbright ösztöndíjjal a Central Missouri State Universityn oktatott, majd 4 évvel később a pennsylvaniai Millersville Universityre hívták meg, hogy tartson kurzusokat az olvasáspszichológia, a gyermekirodalom és a magyar kultúra témájában. Számos hazai és nemzetközi konferenciát szervezett, és számos hazai és nemzetközi (amerikai, kanadai, norvég) konferencia felkért előadója volt. Amerikai, finn, német és angol kollégákkal dolgozott közös olvasáskutatási, pszicholingvisztikai, olvasástörténeti projekteken, és 1998 októberében a University of London meghívására a reader response témájában tartott szemináriumot.

1998-tól tanszékvezetőként irányította a Tanárképző Főiskolai Kar magyar nyelv-tudományi tanszékét, majd a Főiskolai Kar és a Bölcsészettudományi Kar összevonása után a Mai Magyar Nyelvi Tanszék tagja lett, ahol retorikát és stilisztikát tanított. Az alkalmazott nyelvészeti doktori iskolában retorikát oktat: eddig öt tanítványa doktorált, öten pedig készülnek doktorálni.

Adamikné Jászó Anna 2000-ben habilitált a nyelvi tudatosság témájában, 2008-ban pedig megvédte akadémiai nagydoktori értekezését Az olvasás múltja és jelene. Az olvasás grammatikai, pragmatikai és retorikai megközelítésben címmel, ami addigra már könyv alakban is megjelent (ADAMIKNÉ 2006). Ennek alapján 2009-től egyetemi tanárrá nevezték ki, 2012-től pedig az egyetem professor emeritusa.

Az utóbbi évtizedekben érdeklődése a retorika felé fordult. Ebben közös kutatási területre talált férjével, Adamik Tamás klasszika-filológus professzorral, az antik irodalom és retorika legkiválóbb ismerőjével. Az Adamik házaspár Aczél Petrával együtt írta az Osiris Tankönyvek sorozatában a nagy sikerű Retorikát (ACZÉL–ADAMIK–ADAMIKNÉ 2004), szerkesztője és szócikkírója a 2010-ben megjelent Retorikai lexikonnak (ADAMIKNÉ 2010), és foglalkozott a klasszikus magyar retorikával is (ADAMIKNÉ 2013). A retorikatörténet kapcsán nekem is volt szerencsém Annával együtt dolgozni az első hazai retorikánknak, Pécseli Király Imre latin nyelvű művének a fordításakor, és megtapasztalhattam sodró lendületét, szervezőkészségét és lenyűgöző tájékozottságát a kötet szerkesztése és a jegyzetek írása során (ADAMIKNÉ 2017). Remélem, hogy ez a forráskiadás folytatódik a jövőben is, és tudomásom szerint tervben van a magyar retorika történetét összefoglaló munka is.

A retorika kutatása mellett fontosnak tartja a retorika gyakorlatát is, azt, hogy az ifjúságnak is legyen kedve és alkalma kipróbálnia magát. 1999-ben elindította és megszervezte az éves retorikai konferenciákat és Kossuth-szónokversenyeket, amelyeken a határon túli fiatalok is részt vesznek. A konferenciák és a versenyek anyagából folyamatosan szerkeszt köteteket is.

Adamikné Jászó Anna hihetetlen lendülettel dolgozik ma is. Az elmúlt években sorra publikálta nyelvhelyességi, retorikai, stilisztikai és a retorikai humorral foglalkozó könyveit. Jelenleg Jókai novelláival foglalkozik retorikai szempontból (ADAMIKNÉ 2016).

Számos kitüntetéssel ismerték el munkásságát, köztük a Kiváló Munkáért, A Magyar Felsőoktatásért, továbbá Déry Tibor-díjjal, Erdemes Tankönyvíró Díjjal, Lőrincze-díjjal és 2013-ban a Magyar Érdemrend Tisztikeresztjével.

De Anna nemcsak az oktatás és a tudomány területén alkotott maradandót. Kifogyhatatlan energiával férjével együtt négy gyermeket is felneveltek, és számos unoka büszke nagyszülei is.

Kedves Anna! Kívánok a következő 80 évre is ilyen sikereket, energiát és alkotókedvet! Isten éltesse!

Hivatkozott irodalom

- ADAMIKNÉ JÁSZÓ ANNA 1974. Az igeragozás az osztják nyelv szigvai nyelvjárásában. *Nyelvtudományi Közlemények* 75: 319–335.
- ADAMIKNÉ JÁSZÓ ANNA szerk. 1991. *A magyar nyelv könyve*. Trezor Kiadó, Budapest.
- ADAMIKNÉ JÁSZÓ ANNA 1991. Az igevek. In: BENKŐ LORÁND főszerk., *A magyar nyelv történeti nyelvtana. I.* Akadémiai Kiadó, Budapest. 319–352.
- ADAMIKNÉ JÁSZÓ ANNA 1992. Az igevek. In: BENKŐ LORÁND főszerk., *A magyar nyelv történeti nyelvtana. II/1.* Akadémiai Kiadó, Budapest. 411–454.
- ADAMIKNÉ JÁSZÓ ANNA 2001. *A magyar olvasástanítás története*. (Bővített és illusztrált kiadás.) Osiris Kiadó, Budapest.
- ACZÉL PETRA – ADAMIK TAMÁS – ADAMIKNÉ JÁSZÓ ANNA 2004. *Retorika*. Osiris Kiadó, Budapest.
- ADAMIKNÉ JÁSZÓ ANNA 2006. *Az olvasás múltja és jelene. Az olvasás grammatikai, pragmatikai és retorikai megközelítésben*. Trezor Kiadó, Budapest.
- ADAMIKNÉ JÁSZÓ ANNA szerk. 2010. *Retorikai lexikon*. Kalligram, Pozsony.
- ADAMIKNÉ JÁSZÓ ANNA 2013. *Klasszikus magyar retorika. Argumentáció és stílus*. Holnap Kiadó, Budapest.
- ADAMIKNÉ JÁSZÓ ANNA 2016. *Jókai és a retorika*. Trezor Kiadó.
- ADAMIKNÉ JÁSZÓ ANNA 2016. *A mondattani elv és a kisnyelvtanok. Az anyanyelvi tárgyak tanítása a magyar népiskolában 1868-tól 1905-ig*. Tinta Könyvkiadó, Budapest.
- ADAMIKNÉ JÁSZÓ ANNA szerk. 2017. *Pécseli Király Imre: Bevezetés a retorikába két könyvben*. Ford. CONSTANTINOVITSNÉ VLADÁR ZSUZSA. Trezor Kiadó, Budapest.

C. VLADÁR ZSUZSA

ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem

Bárdosi Vilmos 70 éves

Aki személyesen is ismeri Bárdosi Vilmost, talán el sem hiszi, de mégiscsak tény: ez a mindig oly elegáns, jól öltözött, fiatalos mozgású kollégánk ebben az évben betölti 70. életévét. A francia nyelv és a magyar lexikológia avatott szakértője 1952. október 7-én született Szombathelyen, ugyanitt végezte 1959 és 1971 között általános és középiskolai tanulmányait is. Az érettségi megszerzése után rögtön felvételt nyert az ELTE BTK francia–német szakára, ahol 1976-ban kapta meg diplomáját.